

ધોરણ : ૩

ગણિત

પ્રકરણ : 3

આપો અને લો

ભાગ:2 - બાદબાકી

બાદબાકી

❑ યાદ રાખો

- ✓ એક સંખ્યામાં બીજી સંખ્યા બાદ કરવાથી બાદબાકી બને છે .
- ✓ બાદબાકી ને ઓછા પણ કહેવાય છે .
- ✓ બાદબાકી ની નિશાની ' - ' છે .
- ✓ બાદબાકીની ગણતરી હંમેશા એકમ (જમણી) બાજુથી થાય છે.

બાદબાકી

□ એકમના સ્થાનમાં શૂન્ય હોય તેવી બે સંખ્યાઓની બાદબાકી કરતી વખતે માત્ર દશકના સ્થાનનાં અંકની બાદબાકી કરવાની હોય છે અને એકમના સ્થાનમાં શૂન્ય મુકાય છે.

ઉદાહરણ ૧ : ૫૦ – ૩૦

= ૫ દશક – ૩ દશક

= ૨ દશક

= ૨૦

બાદબાકી

□ એકમ અને દશકના સ્થાનમાં શૂન્ય હોય તેવી બે સંખ્યાઓની બાદબાકી કરતી વખતે માત્ર સોનાં સ્થાનના અંકોની બાદબાકી કરવાની હોય છે અને દશક તથા એકમના સ્થાનમાં શૂન્ય મુકાય છે.

ઉદાહરણ ૨ : ૭૦૦ – ૩૦૦

= ૭ સો – ૩ સો

= ૪ સો

= ૪૦૦

□ મૌખિક બાદબાકી

✓ ૪૪ થી ૧૦ ઓછા એટલે ?

➤ ૩૪

✓ ૬૩ - ૬૦

➤ ૩

✓ ૨૧ - ૨૦

➤ ૧

✓ ૯૯ - ૩૪

➤ ૬૪

બાદબાકી

- ✓ ૩૫ - ૩૫
- ૦૦
- ✓ ૬૬ થી ૧૧ ઓછા એટલે ...
- ૫૫
- ✓ ૨૦ માં ૨૫ ઉમેરી ૫ બાદ કરતાં કઈ સંખ્યા આવે
- ૪૦
- ✓ ૧૦૦ કરતાં ૫૦ ઓછા એટલે ..
- ૫૦

બાદબાકી

✓ દપ થી ૧૫ ઓછા એટલે

➤ ૮૦

✓ ૬૦ - ૨૦

➤ ૪૦

✓ ૮૦૦ - ૩૦૦

➤ ૫૦૦

✓ ૬૫ - ૩૦

➤ ૩૫

કાર્ડની રમત

એક દિવસ બંસરી અને ગોપુ રમતાં હતાં. બંસરીએ સંખ્યા લખેલાં ત્રણ કાર્ડ ગોપુને આપ્યાં. તેણે તે કાર્ડને બે રીતે ગોઠવ્યાં.

તમે આ બે રીતો સિવાય
બીજી રીતે આ કાર્ડ ગોઠવી શકશો?

બંસરીએ તેને આ રીતે ગોઠવ્યાં :

$$\begin{array}{ccccc} 120 & + & 30 & = & 150 \\ 30 & + & 120 & = & 150 \end{array}$$

શું આ રસપ્રદ નથી?

તમે પણ આ રીતે રમી શકો. અહીં તમારા માટે કાર્ડ તૈયાર છે. જોડકાં ગોઠવો.
કાર્ડ સાચાં ખાનાઓમાં મૂકો.

(૧)

40		90		20
20	+	40	=	90
40	+	20	=	90

40		20		90
90	-	40	=	20
90	-	20	=	40

(૨)

30		42		12
12	+	30	=	42
30	+	12	=	42

30		42		12
42	-	30	=	12
42	-	12	=	30

□ આપેલી સંખ્યા નો ઉપયોગ કરી બાદબાકી કરો .

૨૦

૩૦

૫૦

૫૦

-

૩૦

=

૨૦

૫૦

-

૨૦

=

૩૦

□ આપેલી સંખ્યા નો ઉપયોગ કરી બાદબાકી કરો .

૫૬

૩૦

૮૬

૮૬

-

૩૦

=

૫૬

૮૬

-

૫૬

=

૩૦

❖ બાદબાકી કરો

$$\begin{array}{r} 34 \\ - 12 \\ \hline 22 \end{array}$$

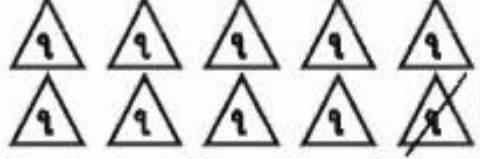

$$\begin{array}{r} 485 \\ - 294 \\ \hline 332 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 654 \\ - 402 \\ \hline 353 \end{array}$$

❖ બે કે ત્રણ અંકની સંખ્યાઓની દસકાવાળી બાદબાકી

ઉદાહરણ : 3 ૨૪૨ - ૧૨૩

સો	દશક	એકમ	સો	દશક	એકમ
					૧૨
				૩	૧૦
૧૦૦	૧૦ ૧૦		૨	૪	૪
૧૦૦	૧૦ ૧૦		-૧	૨	૩
૧ સો	૧ દશક	૯ એકમ	૧	૧	૯

- અહીં ૨ એકમમાંથી ૩ એકમ બાદ કરવાના શક્ય નથી, જેથી ૪ દશકમાંથી એક દશક એકમના સ્થાનમાં લઈ જતાં ૧૨ એકમ થાય છે. ૧૨ એકમમાંથી ૩ એકમ બાદ કરતાં ૯ એકમ વધે છે.

❖ બે કે ત્રણ અંકની સંખ્યાઓની દસકાવાળી બાદબાકી

$$\begin{array}{r} \text{3 ૧૫} \\ 3 \cancel{૪} \cancel{૫} \\ - ૨ ૧ ૭ \\ \hline ૧ ૨ ૮ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{૪ ૧૩} \\ \cancel{૫} \cancel{૩} ૭ \\ - \quad ૪ ૭ \\ \hline ૪ ૯ ૦ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{3 ૧૫} \\ 3 \cancel{૪} \cancel{૫} \\ - ૨ ૦ ૯ \\ \hline ૧ ૩ ૬ \end{array}$$

❖ બે કે ત્રણ અંકની સંખ્યાઓની દસકાવાળી બાદબાકી

$$\begin{array}{r}
 90 \\
 9010 \\
 \cancel{90} \cancel{10} \\
 - 436 \\
 \hline
 291
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 210 \\
 304 \\
 \cancel{30} \cancel{4} \\
 - 23 \\
 \hline
 281
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 412 \\
 452 \\
 \cancel{45} \cancel{2} \\
 - 214 \\
 \hline
 348
 \end{array}$$

❖ સંખ્યાનું વિભાજન કરી સરળતાથી દાખલો ગણો.

$$\begin{aligned} ૧) \quad & ૬૫ - ૩૦ \\ & = ૬૦ + ૫ - ૩૦ \\ & = \underline{૬૦ - ૩૦} + ૫ \\ & = ૩૦ + ૫ \\ & = ૩૫ \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} ૨) \quad & ૭૩ - ૨૦ \\ & = ૭૦ + ૩ - ૨૦ \\ & = \underline{૭૦ - ૨૦} + ૩ \\ & = ૫૦ + ૩ \\ & = ૫૩ \end{aligned}$$

❖ સંખ્યાનું વિભાજન કરી સરળતાથી દાખલો ગણો.

$$\begin{aligned} 3) \quad & 33 - 10 \\ & = 30 + 3 - 10 \\ & = \underline{30 - 10} + 3 \\ & = 20 + 3 \\ & = 23 \end{aligned}$$

❖ સંખ્યાનું વિભાજન કરી સરળતાથી દાખલો ગણો.

$$૪) ૬૬ + ૫૫$$

$$= (૬૦ + ૬) - (૫૦ + ૫)$$

$$= (૬૦ - ૫૦) + (૬ - ૫)$$

$$= ૧૦ + ૧$$

$$= ૧૧$$

❖ સંખ્યાનું વિભાજન કરી સરળતાથી દાખલો ગણો.

$$૫) ૪૫ + ૩૧$$

$$= (૪૦ + ૫) - (૩૦ + ૧)$$

$$= (૪૦ - ૩૦) + (૫ - ૧)$$

$$= ૧૦ + ૪$$

$$= ૧૪$$

Thank You.....

પ્રેરણા એજ્યુકેશન સોસાયટી દ્વારા સંચાલીત®
OCEAN
કોચીંગ ક્લસીસ

